

Internering van krijgsgevangenen - strafrechtelijke sancties

Pilootdepartement: Ministerie van Landsverdediging

Werkdocument 35 b

I. TOE TE PASSEN BEPALINGEN

A. Rechtsgrond

1. Internationaal recht

a. Derde Conventie van Genève betreffende de behandeling van krijgsgevangenen van 12 augustus 1949.

b. Eerste Aanvullend Protocol van 8 juni 1977 bij de Conventies van Genève van 12 augustus 1949, inzake de bescherming van de slachtoffers van internationale gewapende conflicten.

c. Verdrag tot Bescherming van de Rechten van de Mens en de Fundamentele Vrijheden, ondertekend te Rome op 4 november 1950.

d. Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten en Facultatief Protocol, opgemaakt te New York op 19 december 1966.

2. Nationaal recht

a. Strafwetboek van 8 juni 1867.

b. Wet van 27 mei 1870 houdende het Militair Strafwetboek (Belgisch Staatsblad van 4 juni 1870).

c. Wet van 3 september 1952 houdende goedkeuring van de vier Conventies van Genève van 12 augustus 1949 (Belgisch Staatsblad van 26 september 1952).

d. Wet van 16 april 1986 houdende aanneming van het Aanvullend Protocol bij de Conventies van Genève van 12 augustus 1949 inzake de bescherming van de slachtoffers van internationale gewapende conflicten (Belgisch Staatsblad van 7 november 1986).

e. Wet van 13 mei 1955 houdende aanneming van het Verdrag tot Bescherming van de Rechten van de Mens en de Fundamentele Vrijheden, ondertekend te Rome op 4 november 1950 (Belgisch Staatsblad van 19 augustus 1955).

f. Wet van 15 mei 1981 houdende aanneming van het Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten en Facultatief Protocol, opgemaakt te New York op 19 december 1966 (Belgisch Staatsblad van 6 juli 1983).

g. Wet van 10 april 2003 tot regeling van de afschaffing van de militaire rechtscolleges in vreedstijd alsmede van het behoud ervan in oorlogstijd
(Belgisch Staatsblad van 7 mei 2003).

h. Wet van 10 april 2003 tot regeling van de rechtspleging voor de militaire rechtscolleges en tot aanpassing van verscheidene wettelijke bepalingen naar aanleiding van de afschaffing van de militaire rechtscolleges in vreedstijd
(Belgisch Staatsblad van 7 mei 2003).

B. Analyse van de te nemen maatregelen

De strafrechtelijke sancties, uitgesproken ten aanzien van krijgsgevangenen, is een materie die genormeerd wordt in het Hoofdstuk III van de Derde Conventie van Genève, inzonderheid de artikelen 82 t.e.m. 88 (“Algemene bepalingen”), de artikelen 89 t.e.m. 98 (“Krijgstuchtelijke sancties”) en de artikelen 99 t.e.m. 107 (“Rechtsvervolging”).

“Artikel 82

Krijgsgevangenen zullen onderworpen zijn aan de bij de gewapende macht van de gevangenhoudende Mogendheid van kracht zijnde wetten, reglementen en orders; de gevangenhoudende Mogendheid is gerechtigd strafrechtelijke of krijgstuchtelijke maatregelen te nemen tegen een krijgsgevangene die deze wetten reglementen of orders heeft overtreden. Evenwel is geen bestraffing in strijd met de bepalingen van dit hoofdstuk geoorloofd.

Indien een wet, reglement of order van de gevangenhoudende Mogendheid handelingen, begaan door een krijgsgevangene, strafbaar stelt, terwijl deze feiten niet strafbaar zijn wanneer zij worden begaan door een lid van de gewapende macht van de gevangenhoudende Mogendheid, mogen zodanige handelingen slechts krijgstuchtelijke straffen ten gevolge hebben.”

Deze materie stelt geen probleem in het licht van de bepalingen van de artikelen 73 t.e.m. 75 van de wet van 10 april 2003 tot regeling van de afschaffing van de militaire rechtscolleges in vreedstijd alsmede van het behoud ervan in oorlogstijd.

De Belgische militairen worden, vanaf de inwerkingtreding van het Koninklijk Besluit van mobilisatie van het leger, berecht door de militaire rechtbanken voor alle misdrijven die zij hebben begaan tegen de gewone strafwetten of de militaire wetten.

Daarentegen worden de krijgsgevangenen door de militaire rechtbanken berecht voor alle misdrijven die zij hebben begaan tegen de gewone Belgische strafwetten, en zijn zij slechts voor een beperkter aantal misdrijven onderworpen aan de Belgische militaire wetten. Aldus voldoet de Belgische wetgeving aan de vereisten gesteld in het artikel 82 CG III.

“Artikel 83

De gevangenhoudende Mogendheid zal zorg dragen, dat de bevoegde autoriteiten de grootste lankmoedigheid betrachten bij de beslissing of een vergrijp waarvan een krijgsgevangene wordt verdacht, strafrechtelijk of krijgstuuchtelijk moet worden afgedaan en dat zij, waar mogelijk, eerder krijgstuuchtelijke dan strafrechtelijke maatregelen te nemen.”

“Artikel 84

Een krijgsgevangene zal uitsluitend door een militair gerecht worden berecht, tenzij de bestaande wetten van de gevangenhoudende Mogendheid uitdrukkelijk aan de burgerlijke rechter de bevoegdheid verlenen een lid van de gewapende macht van de gevangenhoudende Mogendheid te berechten voor hetzelfde vergrijp als waarvoor de krijgsgevangene wordt vervolgd.

In geen geval mag een krijgsgevangene worden berecht door enig gerecht dat niet de essentiële waarborgen van onafhankelijkheid en onpartijdigheid biedt, welke algemeen worden erkend, en, in het bijzonder, in zijn procedure aan de verdachte niet de rechten en middelen waarborgt, welke zijn voorzien in artikel 105.”

Deze materie wordt in het Belgische recht genormeerd door de bepalingen van de wet van 10 april 2003 tot regeling van de afschaffing van de militaire rechtscolleges in vreedstijd alsmede het behoud ervan in oorlogstijd, inzonderheid de artikelen 73 t.e.m. 78, alsook de artikelen 13 t.e.m. 16 van de wet van 10 april 2003 tot regeling van de rechtspleging voor de militaire rechtscolleges en tot aanpassing van verscheidene wettelijke bepalingen naar aanleiding van de afschaffing van de militaire rechtscolleges in vreedstijd.

“Artikel 85

Krijgsgevangenen die worden vervolgd op grond van de wetten van de gevangenhoudende Mogendheid voor handelingen, begaan voor hun gevangenneming, blijven, zelfs indien zij zijn veroordeeld, onder de bescherming van dit Verdrag.”

“Artikel 86

Een krijgsgevangene mag slechts éénmaal worden gestraft voor hetzelfde feit of op dezelfde tenlastelegging.”

Het recht geen tweemaal te worden veroordeeld wegens eenzelfde misdrijf is opgenomen in artikel 4 van het Zevende Protocol bij het EVRM en in artikel 14 van het BUPO-Verdrag. Deze regel vormt een algemeen rechtsbeginsel.

“Artikel 87

Krijgsgevangenen mogen door de militaire autoriteiten en gerechten van de gevangenhoudende Mogendheid niet worden veroordeeld tot andere straffen dan die welke voor leden van de gewapende macht van deze Mogendheid zijn gesteld wanneer zij dezelfde feiten hebben begaan.

Bij het bepalen van de straf moeten de gerechten of autoriteiten van de gevangenhoudende Mogendheid, in zo ruim mogelijke mate, rekening houden met het feit, dat de verdachte, geen onderdaan zijnde van de gevangenhoudende Mogendheid, niet door enige plicht van trouw jegens haar is gebonden en dat hij zich in haar macht bevindt door omstandigheden onafhankelijk van zijn wil. De genoemde gerechten en autoriteiten zijn vrij om

de straf, gesteld op het vergrijp waarvan de krijgsgevangene wordt beschuldigd, te verminderen en zijn derhalve niet gehouden de voorgeschreven minimumstraf op te leggen.

Collectieve bestraffing wegens individuele handelingen, lijfstraffen, opsluiting in lokaliteiten zonder daglicht en, in het algemeen, iedere vorm van marteling of wreedheid zijn verboden.

Geen krijgsgevangene mag door de gevangenhoudende Mogendheid van zijn rang worden beroofd of worden verhinderd zijn onderscheidingsteken te dragen.”

Minimumstraf

Artikel 87, §2 CG III verwijst naar de toepassing van de wet van 4 oktober 1867 op de verzachtende omstandigheden, stipulerend dat, in oorlogstijd, rekening dient te worden gehouden met de bijzondere toestand waarin de krijgsgevangenen zich bevinden.

De berechting van de krijgsgevangenen wordt genormeerd in de artikelen 74 en 75 van de wet van 10 april 2003 tot regeling van de afschaffing van de militaire rechtscolleges in vreedstijd alsmede van het behoud ervan in oorlogstijd. Voor de misdrijven waarvoor de krijgsgevangenen onderworpen zijn aan de Belgische militaire wetten, op grond van voornoemde wet, dient gewezen te worden op de toepassing van het stelsel van de verzachtende omstandigheden, overeenkomstig artikel 59 van het Militair Strafwetboek.

Beroving van graad / recht onderscheidingsteken te dragen

Artikel 87, §4 CG III bepaalt dat de krijgsgevangenen niet van hun rang mogen worden beroofd of worden verhinderd hun onderscheidingstekens te dragen. Gelet op de bepalingen van het Hoofdstuk I van het Mil.Sw. betreffende de militaire straffen, dienen de desbetreffende artikelen van het Mil.Sw. herzien en aangepast te worden teneinde in overeenstemming te zijn met de Belgische verplichtingen onder de Derde Conventie van Genève.

Krijgsgevangenen zijn onderworpen aan de Belgische militaire wetten voor de volgende misdrijven: verraad en bespieding, deelneming aan muiterij zoals bedoeld in het Militair Strafwetboek en gepleegd door Belgen of vreemdelingen, deelneming aan desertie met samenspanning gepleegd door Belgische militairen, gewelddaden en smaad ten aanzien van een Belgische militair met een hogere graad dan die welke zij zelf bekleden in het leger van hun land of tegen een schildwacht, de misdrijven bedoeld in artikel 14 quater van de wet van 27 mei 1870 houdende het Militair Strafwetboek, jegens een overste van hun leger gepleegd en insubordinatie zoals bedoeld in artikel 28 van het Militair Strafwetboek wanneer het bevel uitgaat van een Belgische militair met een hogere graad dan betrokkene.

Luidens het Hoofdstuk I (Militaire straffen) zijn o.m. de volgende militaire straffen van toepassing: de militaire gevangenisstraf, de degradatie (artikel 4 Mil.Sw.) en de afzetting voor de officieren (artikel 6 Mil.Sw.). Deze militaire straffen zijn echter niet in overeenstemming met artikel 87, §4 CG III om de hierna vermelde redenen.

De gevolgen van de degradatie zijn de berooving van de graad en van het recht om er de kentekenen en de uniform van te dragen, de onbekwaamheid om in het

leger te dienen, in welke hoedanigheid ook en de beroving van het recht om enig ereteken of ander teken van eervolle onderscheiding te dragen.

De straf van afzetting, die enkel van toepassing is op de officieren, heeft tot gevolg de veroordeelde te beroven van zijn graad en van het recht om er de kentekenen en de uniform van te dragen.

Bovendien heeft de militaire gevangenisstraf, die toepasselijk is voor de militairen beneden de graad van officier, de beroving van graad tot (automatisch) gevolg.

De desbetreffende strafbepalingen van het Militair Strafwetboek dienen derhalve herzien te worden in het licht van de Belgische verplichtingen onder de Derde Conventie van Genève.

“Artikel 93

Ontvluchting of poging daartoe zal, zelfs in geval van recidive, niet als een verzwarende omstandigheid worden beschouwd indien de krijgsgevangene wordt verwezen naar een gerecht wegens een tijdens deze ontvluchting of poging daartoe gepleegd vergrijp.

Overeenkomstig het beginsel, neergelegd in artikel 83, mogen vergrijpen welke door krijgsgevangenen zijn begaan uitsluitend met het oogmerk hun ontvluchting te vergemakkelijken en welke geen lichamelijke geweldpleging inhouden, zoals vergrijpen tegen publiek eigendom, het wegnemen van enig goed zonder het oogmerk zich te verrijken, het opmaken of gebruiken van valse papieren, het dragen van burgerkleding, slechts krijgstuchtelijk worden gestraft.

Krijgsgevangenen die behulpzaam zijn geweest bij een ontvluchting of poging daartoe, mogen uit dien hoofde slechts krijgstuchtelijk worden gestraft.”

De ontvluchting van gevangenen is een materie die genormeerd wordt in het gemeen strafrecht, inzonderheid in het Hoofdstuk III van het Sw. De term “krijgsgevangene” wordt in deze bepalingen slechts éénmaal vermeld, met name in het artikel 333 Sw., met het oog op de bestraffing van de aangestelden (om hen te geleiden of te bewaken) in geval van ontvluchting.

De artikelen 335, e.v. Sw. behandelen de bestraffing van zij die, niet belast zijnde met het bewaken of het geleiden van de gevangene, zijn ontvluchting bewerkt of vergemakkelijkt hebben. Gelet op de bepaling van artikel 93 §3 CG III, dienen deze bepalingen van het Belgische recht gewijzigd te worden teneinde conform te zijn met de Belgische verplichtingen onder de Derde Conventie van Genève.

Dezelfde bemerking dringt zich op m.b.t. artikel 93, §2 CG III, aangaande de daarin vermelde misdrijven die door krijgsgevangenen worden gepleegd in het kader van hun ontvluchting en luidens diezelfde bepaling slechts krijgstuchtelijk gestraft mogen worden. Het betreft o.m. de volgende misdrijven: vergrijpen tegen publiek eigendom, het wegnemen van enig goed zonder het oogmerk zich te verrijken en het opmaken of gebruiken van valse papieren; voor zover deze aan twee voorwaarden voldoen: met het oogmerk hun ontvluchting te vergemakkelijken en geen lichamelijke geweldpleging inhouden.

Tevens dient men rekening te houden met de bewoordingen van het artikel 93, §2 CG III, waarbij gebruik wordt gemaakt van de term “zoals” bij de vermelding van mogelijke vergrijpen. Het betreft hier dus geen exhaustieve lijst

van mogelijke vergrijpen die slechts krijgstuuchtelijk mogen worden behandeld (voor zover aan beide voorwaarden is voldaan).

“Artikel 99

Geen krijgsgevangene mag worden berecht of veroordeeld voor een feit dat niet verboden is door de wet van de gevangenhoudende Mogendheid of door het internationale recht, van kracht op het tijdstip waarop dit feit werd begaan. Geen psychische of fysieke dwang mag op een krijgsgevangene worden uitgeoefend om hem te bewegen zich schuldig te verklaren aan het feit dat hem ten laste is gelegd.

Geen krijgsgevangene mag worden veroordeeld zonder de gelegenheid te hebben gehad zijn verdediging te voeren en door een bevoegde raadsman te zijn bijgestaan.”

De bepaling van artikel 99, §3 CG III dient gelezen te worden in junctie met de bepalingen van het artikel 105 CG III, waar het recht op bijstand van één van zijn medegevangenen en het recht op de verdediging van een bevoegd raadsman verder worden uitgewerkt. De vertegenwoordigers van de beschermende Mogendheid hebben het recht de behandeling van de zaak ter terechtzitting bij te wonen, tenzij deze, bij uitzondering, met gesloten deuren plaats heeft in het belang van de veiligheid van de Staat.

De artikelen 100 en 101 CG III hebben betrekking op de doodstraf. Aangezien de doodstraf werd afgeschaft door de wet van 10 juli 1996 tot afschaffing van de doodstraf, dienen deze bepalingen niet verder geanalyseerd te worden.

Thans behandelt het Parlement een ontwerp tot herziening van de Grondwet dat beoogt de afschaffing van de doodstraf in te schrijven in de Grondwet. Het is goedgekeurd door de Kamer van Volksvertegenwoordigers (Gedr. St. 510541/001-008) op 19 februari 2004 en overgezonden aan de Senaat.

“Artikel 103

Het gerechtelijk vooronderzoek betreffende een krijgsgevangene zal zo snel de omstandigheden zulks veroorloven worden gevoerd en op zodanige wijze, dat zijn berechting zo spoedig mogelijk plaats vindt. Een krijgsgevangene zal in afwachting van zijn berechting niet in voorlopig arrest worden genomen, tenzij een lid van de gewapende macht van de gevangenhoudende Mogendheid, indien verdacht van een soortgelijk feit, evenzo in voorlopig arrest zou zijn gesteld, of indien de nationale veiligheid zulks vereist. In geen geval mag dit voorlopig arrest de duur van drie maanden overschrijden.

De tijd, door een krijgsgevangene in voorlopig arrest doorgebracht, zal op de hem opgelegde vrijheidsstraf in mindering worden gebracht en bij het bepalen van de straf in aanmerking worden genomen.

Zolang krijgsgevangenen zich in voorlopig arrest bevinden, zullen zij de voordelen van de artikelen 97 en 98 van dit hoofdstuk blijven genieten.”

Het voorlopig arrest, waarvan sprake in artikel 103 CG III, wordt in het Belgische recht genormeerd door de wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis en zoals gewijzigd door het Hoofdstuk II van de wet van 10 april 2003 tot regeling van de rechtspleging voor de militaire rechtscolleges en tot aanpassing van verscheidene wettelijke bepalingen naar aanleiding van de afschaffing van de militaire rechtscolleges in vreedstijd. De aanpassingen aan de voornoemde wet, op grond van de wet van 10 april 2003 tot regeling van de rechtspleging voor de militaire rechtscolleges en tot aanpassing van

verscheidene wettelijke bepalingen naar aanleiding van de afschaffing van de militaire rechtscolleges in vredetijd, vermelden niets betreffende de maximum duurtijd van de voorlopige hechtenis voor de krijgsgevangenen.

Derhalve dient voornoemde wet aangepast te worden teneinde de Belgische verplichtingen onder de Derde Conventie van Genève na te komen.

“Artikel 104

In alle gevallen waarin de gevangenhoudende Mogendheid heeft beslist een gerechtelijke vervolging tegen een krijgsgevangene in te stellen, zal zij de beschermende Mogendheid daarmede zo spoedig mogelijk en ten minste drie weken voor de aanvang van de terechtzitting in kennis stellen. Deze termijn van drie weken gaat in op de dag waarop deze kennisgeving de beschermende Mogendheid bereikt op het adres dat de laatste tevoren aan de gevangenhoudende Mogendheid heeft opgegeven.

De genoemde kennisgeving moet de volgende gegevens bevatten:

- 1. geslachtsnaam en voornamen van de krijgsgevangene, zijn rang, zijn leger-, stamboek- of ander controlenummer, zijn geboortedatum en zijn beroep, indien hij dat heeft;*
- 2. plaats van internering of bewaring;*
- 3. gespecificeerde tenlastelegging waarop de krijgsgevangene is gedagvaard, met vermelding van de toepasselijke wetsbepalingen;*
- 4. opgave van het gerecht dat de zaak zal behandelen, zomede van de datum en de plaats waarop de aanvang van de terechtzitting is vastgesteld.*

Dezelfde kennisgeving zal door de gevangenhoudende Mogendheid worden gedaan aan de vertrouwensman van de krijgsgevangene.

Indien bij de aanvang van de terechtzitting geen bewijs wordt overgelegd, dat bovengenoemde kennisgeving ten minste drie weken voordien door de beschermende Mogendheid, de krijgsgevangene en de betrokken vertrouwensman is ontvangen, kan de terechtzitting geen voortgang vinden en moet deze worden geschorst.”

De rechten van de verdediging, waaronder het recht op de hoogte te worden gebracht van de tenlastelegging, vormen in het Belgische recht “algemene rechtsbeginselen” en worden als dusdanig toegepast door de hoven en rechtbanken op basis van een vaste rechtspraak.

De *ratio legis* van de bepalingen van dit artikel met betrekking tot de kennisgeving aan de beschermende Mogendheid en aan de vertrouwensman zijn ingegeven door de bijzondere rol die zij vervullen op grond van de Derde Conventie van Genève.

“Artikel 106

Iedere krijgsgevangene heeft, op dezelfde wijze als de leden van de gewapende macht van de gevangenhoudende Mogendheid, het recht van appel, cassatie of revisie van ieder vonnis dat tegen hem is uitgesproken. Hij zal volledig worden ingelicht omtrent deze rechtsmiddelen en omtrent de termijnen waarbinnen deze kunnen worden aangewend.”

De rechtsmiddelen die kunnen worden ingesteld zijn hernomen in het Hoofdstuk V van de wet van 10 april 2003 tot regeling van de rechtspleging voor de militaire rechtscolleges en tot aanpassing van verscheidene wettelijke bepalingen naar aanleiding van de afschaffing van de militaire rechtscolleges in vreedstijd.

Artikel 107 CG III bepaalt, op grond van dezelfde overwegingen als deze van het artikel 105 CG III, dat elk vonnis dat tegen een krijgsgevangene is uitgesproken, onmiddellijk aan de beschermende Mogendheid moet worden medegedeeld in de vorm van een beknopte kennisgeving.

“Artikel 108

De aan krijgsgevangenen opgelegde vrijheidsstraffen welke ten uitvoer kunnen worden gelegd, zullen worden ondergaan in dezelfde inrichtingen en onder dezelfde omstandigheden als bepaald voor de leden van de gewapende macht van de gevangenhoudende Mogendheid. Deze omstandigheden moeten in alle gevallen beantwoorden aan de eisen van hygiëne en menselijkheid.

Vrouwelijke krijgsgevangenen tegen wie een zodanig vonnis is uitgesproken, zullen in afzonderlijke verblijven worden ondergebracht en onder toezicht van vrouwen staan.

In ieder geval zullen krijgsgevangenen die tot een vrijheidsstraf zijn veroordeeld, de rechten behouden, voortvloeiend uit de artikelen 78 en 126 van dit Verdrag. Bovendien hebben zij het recht brieven en briefkaarten te ontvangen, geregeld lichaamsbeweging in de open lucht te nemen, de geneeskundige verzorging te ontvangen, welke hun gezondheidstoestand noodzakelijk maakt, en de geestelijke bijstand te genieten, welke zij mochten ontvangen. De straffen welke hun opgelegd mochten worden, moeten in overeenstemming zijn met de bepalingen van artikel 87, derde lid.”

Deze bepaling herneemt het reeds eerder geciteerde verbod op collectieve bestraffing, lijfstraffen, opsluiting in lokaliteiten zonder daglicht en alle vormen van marteling of wreedheid.

De rechten die voortvloeien uit de artikelen 78 en 126 CG III slaan o.m. op het recht dat krijgsgevangenen toekomt om verzoeken in te dienen m.b.t. het regime van hun gevangenschap, door tussenkomst van hun vertrouwensman of van de beschermende Mogendheid. Deze laatste, samen met de gedelegeerden van het I.C.R.K., zijn bovendien gerechtigd zich naar alle plaatsen te begeven waar krijgsgevangenen gevangen zijn.

II. BETROKKEN DEPARTEMENTEN

- A. Ministerie van Landsverdediging.
- B. FOD Justitie.

III. BUDGETTAIRE WEERSLAG

Nihil.

IV. STAND VAN ZAKEN

- A. Militaire straffen

1. In bovenstaande analyse werd reeds gewezen op de moeilijkheden die rijzen door toepassing van de wet van 10 april 2003 tot regeling van de afschaffing van de militaire rechtscolleges in vreedstijd alsmede van het behoud ervan in oorlogstijd, voor de misdrijven waarvoor de krijgsgevangenen onderworpen zijn aan de Belgische militaire wetten.
2. Het Hoofdstuk I (Militaire straffen) van de wet van 27 mei 1870 houdende het Militair Strafwetboek dient geamendeerd te worden teneinde de Belgische verplichtingen onder artikel 87, §4 CG III te honoreren, in casu dat geen krijgsgevangene van zijn rang mag worden beroofd of verhinderd mag worden zijn onderscheidingstekenen te dragen.

B. Ontvluchting

1. Hulpverlening
  - a. Het verlenen van bijstand aan gevangenen bij hun ontvluchting wordt genormeerd in het Hoofdstuk III van het Belgisch Strafwetboek.
  - b. Deze bepalingen maken geen melding van het bijzondere geval waarin krijgsgevangenen die behulpzaam zijn geweest bij een ontvluchting of poging daartoe, slechts krijgstuchtelijk gestraft mogen worden.
  - c. Gelet op de bepalingen van de wet van 10 april 2003 tot regeling van de afschaffing van de militaire rechtscolleges in vreedstijd en het behoud ervan in oorlogstijd, waarbij de krijgsgevangenen onderworpen worden aan de Belgische strafwetten, dringt een wetswijziging zich op teneinde de krijgsgevangenen aan de toepassing van de Belgische strafwetten te onttrekken voor wat de bijstand aan dergelijke ontvluchting betreft.
2. Misdrijven
  - a. Daarnaast stelt zich de problematiek van de misdrijven die door een krijgsgevangene worden gepleegd tijdens zijn ontvluchting en die slechts krijgstuchtelijk gestraft mogen worden, voor zover aan twee voorwaarden is voldaan, te weten: de misdrijven werden begaan uitsluitend met het oogmerk hun ontvluchting te vergemakkelijken en houden geen lichamelijke geweldpleging in.
  - b. Aangezien artikel 93, §2 CG III geen limitatieve lijst is van misdrijven, door het gebruik van de term “zoals”, lijkt het raadzaam om in het gemeen strafrecht een algemene bepaling op te nemen waarbij de krijgsgevangenen onttrokken worden aan de toepassing van het strafrecht, voor de gevallen die voldoen aan de voorwaarden zoals vermeld in het artikel 93, §2 CG III.

C. Voorlopige hechtenis

1. De wet van 10 juli 1990 houdende de voorlopige hechtenis houdt geen bepaling in waarbij voor krijgsgevangenen de duur ervan tot maximum drie maanden wordt beperkt, zoals voorzien in artikel 103, §1, laatste zin CG III.
2. Het lijkt raadzaam deze maximumduur, zoals voorzien in CG III, in de Belgische wetgeving in te lassen.

D. Rol van de beschermende Mogendheid

In geval van een gerechtelijke vervolging, dient men rekening te houden met de rol en de bevoegdheden die CG III aan de beschermende Mogendheid toekent, met name:

1. Ten minste drie weken voor de aanvang van de terechtzitting daarvan op de hoogte te worden gesteld (idem voor de vertrouwensman);
2. Het voorzien van een raadsman door de beschermende Mogendheid, indien de krijgsgevangene geen raadsman heeft gekozen;
3. Het recht van de vertegenwoordigers van de beschermende Mogendheid om de terechtzitting bij te wonen, tenzij deze, bij uitzondering, met gesloten deuren plaats heeft in het belang van de veiligheid van de Staat.;
4. Kennisgeving van ieder vonnis aan de beschermende Mogendheid, met vermelding van de rechtsmiddelen die de veroordeelde krijgsgevangene kan doen gelden en, in voorkomend geval, of hij daarvan gebruik zal maken.

V. VOORSTELLEN VAN BESLISSING

- A. Uit bovenstaande beschouwingen blijkt dat de Belgische wetgeving niet volledig beantwoordt aan de verplichtingen die de Derde Conventie van Genève oplegt aangaande de strafrechtelijke sancties en de rechtsvervolging van krijgsgevangenen.
- B. De FOD Justitie wordt gevraagd verder te onderzoeken welke wetgevende initiatieven ontwikkeld moeten worden teneinde te voldoen aan de verplichtingen van de Derde Conventie van Genève ter zake.
- C. Er wordt voorgesteld dat de FOD Justitie een gemengde werkgroep zou oprichten om de hierboven vermelde problemen te onderzoeken teneinde de nodige aanpassingen te kunnen doorvoeren op wetgevend vlak.

VI. LAATSTE BIJWERKING

April 2004.

VII. DATUM VAN GOEDKEURING DOOR DE ICHR

30 november 2004

VIII. BIJLAGEN

/